

نخست‌وزیر بریتانیا در بخش مراقبت‌های ویژه اگر جانسون بمیرد

● بریتانیا نگران جان و سلامتی نخست‌وزیر خود است؛ بوریس جانسون پس از آنکه شرایط جسمانی‌اش به دنبال ابتلا به ویروس کرونا رو به وخامت گذاشت، در بخش مراقبت‌های ویژه بستری شد و از دومینیک راب، وزیر خارجه این کشور، خواست هر آنچه ضروری است را انجام دهد. اما چه اتفاقی خواهد افتاد اگر جانسون بیش از این ناتوان شود.

در قوانین رسمی بریتانیا مشخص نشده که در صورت بروز چنین اتفاقی، عرصه تصمیم‌گیری در بریتانیا به چه سمتی کشیده خواهد شد و این از عواقب قانون اساسی نانوخته بریتانیاست. اکنون وزیر خارجه بریتانیا، مأمور انجام وظایف جانسون شده است، بنابراین اگر موضع رسمی بریتانیا تغییر یا نخست‌وزیر به طور کامل نتواند در فرایند تصمیم‌گیری‌ها شرکت کند، راب به عنوان نخستین فرد، کنترل امور دولتی را در دست خواهد گرفت.

در بیانیه دولت در لندن آمده است که انتقال جانسون به بخش مراقبت‌های ویژه جنبه احتیاطی دارد و این اقدام برای آن صورت گرفته که در صورت نیاز نخست‌وزیر بریتانیا به دستگاه تنفسی، این امکان برای او فراهم باشد.

جانسون به ۵۵ سال دارد، پنجم ماه آوریل به علت ابتلا به بیماری کرونا به بیمارستان منتقل شده بود.

در ابتدا گفته شده بود انتقال او به بیمارستان برای انجام معاینات اولیه و تست بوده اما ششم آوریل وضعیت جسمانی او رو به وخامت می‌گذارد.

همین موضوع علت انتقال جانسون به بخش مراقبت‌های ویژه اعلام شده اما دفتر نخست‌وزیری بریتانیا در بیانیه خود تأکید می‌کند جانسون از مراقبت‌های عالی تیم پزشکی برخوردار است و شخصا از همه همکاران بخش خدمات درمانی بریتانیا برای تلاش و کار سخت و دشوارشان ابراز امتنان کرده است. در اوایل ماه مارس، بوریس جانسون با بسیاری از افراد در بیمارستانی دست داده بود که از جمله چند بیمار کرونایی در آن بستری بودند. او در آن هنگام گفته بود از انجام چنین کاری پشیمان نیست و در آینده نیز چنین کاری را تکرار خواهد کرد.

اکنون دولت بریتانیا در امر مقابله با شیوع بیماری کرونا با مشکلات بسیاری روبه‌روست که به‌ناچار لندن را بیش از گذشته به جانسون و دولت او، وابسته می‌کند.

طبق قانون اساسی در بریتانیا، در برخی از امور فقط نخست‌وزیر اجازه تصمیم‌گیری دارد اما در موارد دیگر وزیر خارجه کنونی او می‌تواند بدون مشکلی به انجام امور بپردازد؛ برای مثال، او می‌تواند مقامات ارشد قضائی برای انتصاب را به ملکه معرفی یا برای انتصاب مقامات عالی در کلیساهای این کشور شخصا تصمیم‌گیری کند. اما در زمان اتخاذ تصمیمات مهم دولتی، راب باید با کابینه و سایر مقامات ارشد مشورت کند. اما اگر جانسون بیش از حد ناتوان شود یا بمیرد، ملکه از دومینیک راب خواهد خواست دولت موقت تشکیل دهد، مگر اینکه اعضای کابینه تصمیم بگیرند شخص دیگری عهده‌دار امور شود.

این شرایط تا زمانی که حزب محافظه‌کار فرد دیگری را به عنوان رهبر معرفی کند، ادامه خواهد داشت چراکه بر اساس قانون بریتانیا، نخست‌وزیر فقط در صورت مرگ یا استعفا می‌تواند در دفتر کارش جانشین نشود. در این حال، یکی از کارشناسان بریتانیایی می‌گوید اگر نخست‌وزیر ناتوان شود یا بمیرد، احزاب سیاسی توانایی آن را دارند که رهبر موقت معرفی کنند اما قانون اساسی این کشور نقشی برای این رهبر موقت در نظر نگرفته است.

آزروی‌نشا

به دنبال انتشار خبر بستری‌شدن بوریس جانسون در آی‌سی‌یو، شماری از مقام‌ها و سیاست‌مداران این کشور، از جمله رهبر جدید حزب کارگر، شهردار لندن و چند عضو کابینه، نسبت به وضعیت او ابراز نگرانی کردند و در پیام‌هایی، برای بوریس جانسون ۵۵ساله آزروی بهبودی کردند.

امانوئل مکررون، رئیس‌جمهوری فرانسه، نیز در توییت‌ر از حمایت کامل کشورش از بریتانیا خبر داد و برای نخست‌وزیر بریتانیا شقای عاجل آرزو کرد. مکررون در توییت‌ر نوشت حمایت کامل خود را از جانسون، خانواده او و مردم انگلیس در این دوره دشوار اعلام می‌کند.

دونالد ترامپ، رئیس‌جمهوری آمریکا، هم در کنفرانسی خبری گفت آمریکایی‌ها برای بوریس جانسون دعا می‌کنند و ما با تیم پزشکی جانسون در تماس مداوم هستیم.

ترامپ تأکید کرد: همچنین می‌خواهم صمیمانه‌ترین و بهترین درود خودم را به دوست بسیار عزیزم و دوست مردم آمریکا بفرستم. رئیس‌جمهوری آمریکا ادامه داد از دو شرکتی که در زمینه تولید و کشف داروهای درمان کووید۱۹ کار می‌کنند، خواسته است کمک لازم را به تیم پزشکی بوریس جانسون داشته باشند.

تولیدکنندگان عمده نفت جهان در آستانه

توافقی با میانجیگری دونالد ترامپ رئیس‌جمهور ایالات متحده قرار گرفته‌اند. رایزنی‌های ترامپ پس از آن آغاز شد که تنش‌های نفتی میان روسیه و عربستان به عنوان عمده‌ترین تولیدکنندگان نفت جهان باعث ایجاد اثرات منفی بر بازار نفت و نیز اقتصاد این دو کشور شد و با ادامه جنگ لفظی میان مسکو و ریاض، بعید به نظر می‌رسد که تلاش‌های واشنگتن در کوتاه‌مدت نتیجه‌بخش باشد. در چنین شرایطی ایالات متحده به دنبال راهی است تا با کاهش تولید نفت خود از یک سو مانع از سقوط بیشتر قیمت نفت شود و از سوی دیگر با همکاری عربستان و روسیه بتواند راهی برای خروج از این تنش پیدا کند. ابتدا قرار بود نشست مشترک اوپک و دیگر-تولیدکنندگان نفت به صورت مجازی برگزار شود تا توافقی برای کاهش تولید حاصل شود اما این نشست حداقل تا روز پنجشنبه به تأخیر افتاده و نگرانی اقتصاد جهانی که به شدت از شیوع ویروس کرونا آسیب دیده را شدت بخشیده است. عربستان و آژانس بین‌المللی انرژی قصد دارند قبل از نشست اوپک، اختلافات ایجادشده را در نشست گروه ۲۰ مطرح کنند.

به گزارش هفته‌نامه فارین‌پالسی، جنگ نفتی میان روسیه و عربستان حدود یک ماه قبل و در شرایطی آغاز شد که اقتصاد قدرت‌های بزرگ جهان در پی شیوع ویروس کرونا تقریباً تعطیل شده بود. تداوم بحران اقتصادی ناشی از شیوع ویروس کرونا باعث شد مسکو و ریاض تغییراتی در رویکرد خود ایجاد کنند. عربستان که تا پیش از این اصرار داشت نشست برای تصمیم‌گیری درمورد تولید نفت باید در سطحی فراتر از اوپک برگزار شود، اکنون موضع خود را کمی تعدیل کرده و از آمادگی خود برای توافق خبر داده است. از سوی دیگر کرملین هم که موضع سختی در قبال عربستان داشت، اکنون با علم به اینکه بحران ناشی از شیوع کرونا می‌تواند ضربه مهلکی به اقتصاد این کشور وارد کند، حاضر به توافق با ریاض است. این تغییرات در رویکرد دو کشور در حالی رخ می‌دهد که مسکو یک ماه پیش توافق قبلی خود با عربستان برای کاهش تولید نفت به هدف افزایش قیمت را نقض کرد.

کارل مایتروف مدیرعامل صندوق سرمایه‌گذاری

جهان

چراغ سبز مسکووریاض برای کاهش تنش‌ها بر سر قیمت نفت

میانجیگری در دسرساز ترامپ

مستقیم روسیه می‌گوید: «تصورم این است که با توجه به شرایط موجود در اقتصاد جهان در پی شیوع ویروس کرونا، توافق میان مسکو و ریاض به زودی حاصل شود. بازارهای جهانی هم همین انتظار را دارند». از سوی دیگر ماکسیم چسکوف، کارشناس شورای امور بین‌الملل روسیه و مؤسسه

دولتی روابط بین‌الملل در مسکو می‌گوید «رویکرد سازش و تمایل مسکو به توافق با عربستان نباید به گونه‌ای باشد که به عنوان نشانه شکست روسیه از عربستان تفسیر شود. مسکو اعتقاد دارد که عربستان آغازگر این جنگ بوده است، ما می‌توانیم در روزهای پیش‌رو حتی بدون کمک ایالات متحده هم به توافقی موقت با عربستان دست یابیم تا شرایط بحرانی ناشی از شیوع ویروس کرونا برطرف شود. باید زمان سیری و اثرات بحران کرونا بر اقتصاد جهان نمایان‌تر شود. آن زمان بهتر می‌توان پیش‌بینی کرد که آیا جهان آمادگی کنارآمدن با جاه‌طلبی‌های مسکو در بایس‌گیری سهم خود در بازار نفت از کمپانی‌های بزرگ آمریکایی را دارد. این اقدام روسیه پریسک است و این احتمال وجود دارد که حتی سهم امروزی مسکو هم از دست برود».

بازی با کارت تعرفه

از سوی دیگر ترامپ هم پس از دیدار اخیر خود با مدیران کمپانی‌های نفتی در کاخ سفید موضع

خود درباره کاهش تولید نفت شیل در داخل آمریکا

زنان بیشترین آسیب را از ویروس کرونا می‌بینند

قربانیان خط مقدم

درمان جهان درحال‌حاضر با چالش‌هایی درباره وضعیت فرزندان خود مواجه هستند که همین مسئله توانایی آنها برای یاری‌رساندن به بیماران را تحت‌تأثیر قرار می‌دهد».

در چنین شرایطی که پیش‌بینی‌ها حاکی از ادامه روند شیوع کرونا حداقل طی شش ماه آینده است، انتظار می‌رود کشورهای مختلف در برنامه بلندمدت خود نگاه ویژه‌ای به زنان مشغول در سیستم درمان داشته باشند. اولین گام برای تهیه مقدمات برنامه‌ریزی مناسب، جمع‌آوری اطلاعات کادر درمان مبتنی بر جنسیت آنها و بررسی این موضوع است که زنان ناعادلانه سهم بیشتری از این همه‌گیری را به دوش نکنند. علاوه‌براین دولت‌ها باید در نظر بگیرند که در برنامه‌های آتی حمایت اجتماعی و دستورالعمل‌های اقتصادی اورژانسی خود، زنان حوزه درمان را با نگاهی عادلانه در نظر بگیرند. دستبایی به نگاهی عادلانه نسبت به زنان که نه نقش اجتماعی آنها را محدود کند و نه بحران‌های خاص این‌گروه را نادیده بگیرد نیازمند تقویت ارتباط با گروه‌های حامی زنان است؛ گروه‌هایی که می‌توانند برنامه‌های کوتاه و بلندمدت دولت برای این گروه از جامعه را بررسی کنند. فقدان فعالیت چنین گروه‌هایی در کشورهایی مانند ایران یا دیگر می‌تواند نته‌تها برای سیاست‌گذاران، بلکه برای جمعیتی بزرگ از فعالان حوزه بهداشت و درمان کشور پیامدهای مخرب داشته باشد. جدای از آنکه زنان در ایران در قیاس با مردان نقش کمتری در اتخاذ تصمیم‌گیری‌های این‌چنینی دارند، فعال‌نبودن هسته‌های غیردولتی زنان، می‌تواند در طولانی‌مدت دلسردی کادر درمان را در پی داشته باشد؛ کادر درمانی که انتظار دارند دست‌کم در شرایط این‌چنینی زحماتش دیده شود و نه‌تنها با صدور پیام‌های احساسی، بلکه به صورت عملی به نیازهای آنها پاسخ داده شود.

بر اساس گزارش سازمان ملل، مسئله دیگری که زنان را به بخش مهمی از جامعه در مبارزه با همه‌گیری‌ها و در زمان فعلی، ویروس کرونا تبدیل می‌کند، اقدامات داوطلبانه این بخش از جامعه‌است. زنان علاوه‌بر کادر درمان، اکثریت را در سازمان‌های مردم‌نهاد و داوطلبانه دارند. آنها با منابع محدود خود در این سازمان‌ها معمولاً در خط مقدم واکنش‌های اجتماعی، به‌ویژه واکنش‌های حمایت‌گرانه فعال هستند. سازمان‌های حمایت از زنان در چنین شرایطی نه‌تنها به کمک آنهایی می‌روند که از نظر اقتصادی از اوضاع پیش‌آمده متضرر شده‌اند، بلکه هم‌زمان به وظایف پیشین خود وفادارند؛ در اینجاست که این گروه‌ها می‌توانند آمار واقعی‌تری درباره میزان خشونت خانگی هم‌زمان با اجرای طرح‌های

دلار نفت از شرکت‌های داخلی آمریکا و انبارکردن آن را در حال بررسی دارد. دولت ترامپ می‌خواهد با این اقدام، عملاً این میزان نفت را از بازار خارج کند. اما تمام این ایده‌ها و برنامه‌ها مشکل‌ساز هستند. اعمال تعرفه بر نفت وارداتی می‌تواند هزینه برخی محصولات و تجهیزات وارداتی که در صنعت نفت آمریکا مورد استفاده قرار می‌گیرند، افزایش دهد و به این ترتیب بر نفت صادراتی ایالات متحده تأثیر خواهد گذاشت.

با اینکه ترامپ بارها از تمایل شخصی خود برای کاهش تحریم‌ها علیه روسیه سخن گفته اما این بار می‌خواهد موضوع کاهش این تحریم‌ها را به وضعیت اقتصادی و بازار جهانی نفت گره بزند. اما با هم بعید است که کنگره با این خواسته ترامپ موافقت کند. مخالفان این اقدام استدلال می‌کنند که کاستن از تحریم‌ها بر بخش انرژی و نفت روسیه می‌تواند در بلندمدت اثر منفی بر بخش انرژی ایالات متحده داشته باشد. چراکه این اقدام باعث پمپاژ نفت روسیه به قطب شمال و سایر بازارها خواهد شد و سهم آمریکا را از این بازارها کاهش خواهد داد.

خرید و انبارکردن نفت از کمپانی‌های داخلی هم نیاز به تأمین بودجه از سوی کنگره دارد. آن هم در شرایطی که دولت ترامپ به تازگی از جدال در کنگره بر سر بودجه دو هزار میلیارد دلاری برای مقابله با تبعات ویروس کرونا خلاص شده است. کاخ سفید می‌داند که دموکرات‌ها می‌توانند در این مسیر مانع‌تراشی کنند.

در نهایت هر کشایشی که منجر به توافق نفتی میان روسیه و عربستان شود، یک نکته را آشکارتر می‌کند: نقش دولت‌ها در بازارهای جهانی پررنگ‌تر می‌شود. دولت‌ها با ابزارهای قدرتمندی که در اختیار دارند بازارها را مدیریت می‌کنند. به این ترتیب شاید این‌گونه اقدامات باعث ایجاد تنش‌های برخی تنش‌ها شود اما اثرات منفی مداخله دولت‌ها در بازارها هم نمایان می‌شود. باید پذیرفت که در زمانه‌ای عجیب به سر می‌بریم. همکاری دولت‌ها، اقتصاد را به سوی ملی‌گرایی سوق می‌دهد و افراد و سرمایه‌داران در حالی برای توافقی دور یک میز می‌نشینند که دولت‌ها پررنگ‌ترین نقش در این بازارها را ایفا می‌کنند.

قرنطینه یا تشدید فشار بر خانواده‌ها ارائه دهند و هم‌زمان آموزش‌های بهداشتی را تا هسته اصلی؛ یعنی خانواده‌ها کانالیزه کنند. در ایران، جامعه، متأسفانه در کمترین حالت از این موهبت برخوردار شده است. الاز محمدی، فعال حوزه زنان، دراین‌باره می‌گوید: «شرق» می‌گوید: معاونت زنان و سازمان بهزیستی به‌عنوان دو متولی حوزه زنان در دولت، بیشتر از آنکه به دنبال همکاری با سمن‌ها باشند، آنها را رقیب خود می‌دانند. در همین حال، آنتونیو گوتش، دبیرکل سازمان ملل، در تازه‌ترین اظهاراتش نسبت به وضعیت زنان در دوران قرنطینه هشدار داده و از دولت‌ها خواسته است با حمایت مالی از سازمان‌های فرادولتی، خشونت علیه زنان را در این‌دوران جدی بگیرند. در یک ماه گذشته خشونت علیه زنان در کشورهای مختلف به‌شدت افزایش یافته است. در ایران هم سازمان اورژانس اجتماعی این مسئله را تأیید می‌کند که تماس با این مرکز که مشخصاً به کودکان‌آزاری و همسرآزاری اختصاص دارد، از ابتدای اسفند چندین‌برابر شده است. محمدی درباره نقشی که دولت می‌تواند در این زمینه ایفا کند، توضیح می‌دهد: دولت می‌تواند از معاونت زنان و بهزیستی که شناخت دقیقی از سمن‌های فعال حوزه زنان دارد، بخواهد تا جلسه‌ای با این سازمان‌ها برگزار و از ظرفیت آنها برای پاسخ به شرایط پیش‌آمده استفاده کند. افزایش تعداد کارشناسان پاسخ‌گو اورژانس اجتماعی، افزایش تعداد خانه‌های امن، به‌ویژه در شهرستان‌ها و ارائه طرح‌های پژوهشی به این سمن‌ها از سوی متولیان دولتی از جمله گام‌هایی است که دولت در کوتاه و بلندمدت می‌تواند برای حل تأثیرات اجتماعی کرونا در ایران بردارد.

در چنین شرایطی شاید انتظار سازمان ملل از کشورها برای ارائه بودجه به این سازمان‌های حمایت از زنان، زیاده‌خواهی به نظر برسد، اما نگاهی به پیامدهای طولانی‌مدتی که کرونا می‌تواند برای یک جامعه داشته باشد نشان می‌دهد حالا که زنان نقش محوری را در این میان بازی می‌کنند و باید از آنها حمایت شود. جوامع اکنون این فرصت را دارند تا به یک سؤال مهم پاسخ دهند: آیا آنها می‌خواهند بعد از کرونا به همان جایی برگردند که بودند یا تلاش خواهند کرد، جامعه بهتری بسازند؟

در هر تصمیمی که کشورها برای اوضاع فعلی و آتی خود بگیرند باید بر این موضوع تمرکز کنند که جامعه‌ای عادلانه‌تر و جامع‌تر بسازند؛ جوامعی که نشان داده‌اند در پاسخ‌گویی به بحران‌های بزرگ کارآمدتر هستند. حقیقت آن است که سیاست‌مداران باید پذیرند ساخت چنین جامعه‌ای اگر تا پیش از این یک گزینه بود، اکنون یک ضرورت است، چراکه شیوع کرونا ضعف‌هایی را در ساختار اجتماعی، اقتصادی و سیاسی تشدید کرده که عملاً بازسازی آنها غیرممکن است و آمادگی جوامع برای بحران‌های عمیق‌تر و جدیدتر تنها به یک مسئله گره خورده است: ساخت جامعه‌ای مستحکم‌تر. در این میان مردم تمامی کشورهای جهان نیاز به دلیل جدیدی برای اعتماد دوباره به حکومت‌های خود دارند. پس از پیروزی بر کرونا کشورها باید کودکانی را سروسامان دهند که کووید-۱۹ دسترسی آنها به آموزش را مختل کرد؛ صاحبان مشاغلی که میلیاردها ضرر کردند و زانی که اگر با دهه‌ها تلاش به موقعیت برابر رسیده‌اند آن را از دست داده‌اند و اگر هم پیش از کرونا از آن بهره‌مند نبوده‌اند، چندین پله عقب‌گرد داشته‌اند. سازمان ملل توصیه کرده است برای استفاده از این فرصت پیش‌آمده، دولت‌ها باید فضای گفت‌وگو را به‌ویژه بین نهادهای مدنی و مقامات ملی تقویت کنند. در اینجا هم زنان و جوانان کلیدهایی خواهند بود که قادرند قفل تصلب موجود را باز کنند.

درس‌های مدرسه‌کرونا

درس ششم: صداقت و راست‌گویی

در مدرسه کرونا دروغ ممنون است و راه نجات از بیماری فراگیر ویروس کرونا همکاری مردم و پیش‌نیاز همکاری مردم، گفتار و رفتار صادقانه دولت‌ها، حاکمیت و رسانه‌های رسمی با مردم است. رسانه‌های خارجی و جریانات بدخواه ملت ایران در خارج از کشور بر موج بی‌اعتمادی سوار شده و طبل بی‌اعتمادی و در نتیجه تشدید شکاف بین ملت و دولت را بر هر کوی بزنن به صدا درآورده‌اند. اینک که اراده ملی بر همدلی، همبستگی و اتحاد برای مبارزه با کرونا فراهم شده و زمینه برای انسجام اجتماعی بیش از هر زمان مهیا شده، بر حاکمیت، دولت و همه نهادهای مسئول فرض است با اطمینان به مردم و انجام رفتارهای پیش‌بینی‌پذیر و مسئولانه اعتمادآفرینی را نداده‌ند کنند.

درس هفتم: پذیرش تغییرات

جامعه و جهان در حال تغییر است. حتی بیماری‌ای مانند کووید۱۹ به تعبیر پزشکان در حال تغییرات پیچیده و پیشرفته‌ای است که به‌راحتی تشخیص، درمان و حتی مقابله با آن امکان‌پذیر نیست. این نشان می‌دهد همه‌چیز در زندگی، ثابت، جاوید و پایدار نیست؛ پس انسان‌ها هم باید خود را برای تغییرات بزرگ در زندگی شخصی، شغلی و اجتماعی آماده کنند و یک بازنگری همه‌جانبه در آرای و اندیشه‌ها و رفتار خود با خالق هستی، جهان آفرینش، جامعه جهانی و با خویشن آغاز کنند.

درس هشتم: تحول در نظام آموزشی

سال‌های متمادی است که دانشجویان، دانش‌پذیران و دانش‌آموزان، استادان، صنعتگران و نخبگان جامعه از ناکارآمدی و ناتوانی نظام آموزشی در تأمین نیازهای اساسی بشر برای زندگی بهتر گلّه دارند.با ورود فناوری اطلاعات و ارتباطات منابع آموزشی می‌رفت این مقاومت‌ها شکسته و نظام‌های آموزشی، ندای مجازی و فناوری‌های تحول‌آفرین از جمله شبکه‌های اجتماعی و ارتباطی باز و تحولات محیطی مبتنی بر فناوری‌های نوین ارتباطی و اطلاعاتی(ICT) را همراهی کنند. اینک ویروس کرونا با ظهور کوچک کرونا توانست در همه مدارس و دانشگاه‌ها، آموزشگاه‌ها و مؤسسات آموزشی را یک‌باره ببندد و بیش از ۱۰۵ میلیارد نفر را در جهان از رفتن به مدارس و دانشگاه‌ها محروم کند. اگرچه مدارس و دانشگاه‌ها در روزهای اخیر تعطیل شده‌اند اما به یاد داشته باشیم که یادگیری تعطیل نشده است و کلاس‌ها، مدارس و دانشگاه‌های جدیدی متناسب با تحولات امروزی به روی آنان گشوده شده و مؤلفه‌ها و فاکتورهایی دارد که سال‌های متمادی مسود انتظار نظام‌های آموزشی بوده است؛ از جمله کاربردی‌بودن آموزش، انعطاف‌پذیری، در دسترس بودن منابع آموزشی آسان و کم‌هزینه، متنوع بودن منابع یادگیری به تکیه بر استفاده از فیلم و تصاویر در یادگیری، عشق و علاقه به یادگیری یا تقاضامحوری به‌جای عرضه‌محوری.

درس نهم: کرونا معلم بزرگ هوشمند وروزآمد است.

هم قدرت تخریب بالا و هم قدرت سازندگی شگفت‌انگیزی دارد، هم انسان را ناتوان می‌کند و هم انسان را توانمند نسبت به گذشته خواهد کرد؛ به قول بیل گیتس به ما یادآوری می‌کند که این شرایط می‌تواند یک پایان یا آغازی دوباره باشد، می‌تواند زمانی برای تأمل و درنگ باشد برای یادگرفتن از اشتباهات یا می‌تواند تکیه چرخه‌ای باشد که آن‌قدر ادامه یابد تا نه نهایت آنچه را باید یاد بگیریم، به ما یادآوری کند که کره زمین بیمار است.
باید همان‌طور که به سرعت خالی‌شدن قفسه‌های دس‌تمال توالت را نگاه می‌کنیم، به میزان جنگل‌زدایی نیز نگاهی داشته باشیم. درحالتی که بسیاری از مردم و سیاست‌مداران کرونا را یک فاجعه بزرگ به حساب می‌آورند، به قول بیل گیتس من ترجیح می‌دهم آن را یک اصلاح‌کننده بزرگ ببینم؛ چیزی که فرستاده شده تا درس‌هایی را که ظاهرا فراموش کرده‌ایم، به ما یادآوری کند و البته این بستگی به ما دارد که یاد بگیریم یا نه.

درس دهم: تولید سرمایه اجتماعی

امروزه در کنار سرمایه‌های انسانی و اقتصادی، سرمایه دیگری به نام سرمایه اجتماعی (social capital) نیز مورد توجه قرار گرفته است. سرمایه اجتماعی، با بعد معنوی یک اجتماع، مراثی تاریخی است که از طریق تشویق افراد به «مشارکت» در تعاملات اجتماعی، قادر است به حل میزان بیشتری از مضللات موجود در آن اجتماع، فائق آید و حرکت به سوی رشد و توسعه شتابان اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و… را امکان‌پذیر کند. ویروس کرونا توانست زمینه تولید سرمایه اجتماعی را در جامعه ایران فراهم کند. مهم‌ترین پرسش آن است که آیا ما شاگردان خوبی برای مدرسه بزرگ کرونا در روزهای آینده خواهیم بود و از این امتحان الهی سربلند بیرون خواهیم آمد یا خیر؟ آینده این مهم را گواهی خواهد داد.